

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ**
Силабус навчальної дисципліни

ПАРЛАМЕНТАРИЗМ

Викладачі: д.держ.управ., професор кафедри управління та адміністрування
Ажажа Марина Андріївна
Кафедра: управління та адміністрування, 11 корпус, ауд. 425а
E-mail: azazmarina17@gmail.com
Телефон: 066-911-84-05
Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Публічне управління та адміністрування, Магістр						
Статус дисципліни:	Вибіркова						
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2023-24 1 семестр	Рік навчання	2	Тижні	13
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	4	Лекційні заняття – 12 Практичні – 10 Самостійна робота – 68			
Вид контролю:	Залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11730						
Консультації: час консультація за розкладом консультацій (розміщено на стенді кафедри) Moodle (форум курсу), Zoom							

ОПИС КУРСУ

Курс є необхідною складовою частиною базової теоретичної та практичної підготовки студента, що навчається за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування», а також є основою для подальшого вивчення спеціальних дисциплін.

Курс «Парламентаризм» складається з 4-х змістових модулів:

1. Парламент у сучасній демократичній державі.
2. Сучасне суспільство і інститути демократії: зарубіжний та вітчизняний досвід.
3. Сучасне суспільство і інститути демократії: зарубіжний та вітчизняний досвід.
4. Основні моделі сучасного парламентаризму.

Мета дисципліни – є формування у студентів загальних уявлення про сутність, особливості та становлення парламентаризму, демократії як суспільного ідеалу і політичної практики, політичних партій як елементу парламентаризму, вибори як атрибуту представницької демократії, які повинен знати фахівець для фахової роботи за певним рівнем кваліфікації.

Завдання дисципліни – з'ясування сучасних концепцій демократії та різновидів парламентів; ознак та функції політичних партій; базових демократичних принципів виборів; особливостей базових ресурсів виборчої кампанії; загальної характеристики парламенту в Україні та світі; систем структуризації парламенту України; основних форм діяльності Верховної Ради України та парламентів світу.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможе**:

- орієнтуватись в розмаїтті концепцій парламентаризму, політичних поглядів на сутність парламенту в тісному взаємозв'язку з практикою державотворення в Україні;
- науково осмислювати сутність сучасної політичної боротьби різноманітного спектру партій, рухів та об'єднань та вміти свідомо визначити своє місце в суспільстві;
- усвідомити місце політики в цілому і інституту парламентаризму, зокрема, як специфічного явища суспільного життя в контексті інших соціальних явищ та процесів, економіки, релігії, науки, культури, освіти;
- пояснити характер функціонування парламенту в умовах переходу від тоталітарної до демократичної політичної системи, до громадянського суспільства та правової держави через аналіз провідних політичних ідей українських теоретиків;
- пояснити особливості різноманітних типів парламентів у світі.

Використання новітніх програмних засобів під час виконання практичних та лабораторних завдань розвине як загальні, так і професійні компетенції слухачів.

Змістове наповнення курсу, що викладається на лекційних і практичних заняттях та засвоюється студентом під час самостійної роботи, забезпечує набуття **компетентностей**:

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК13. Здатність вести державотворчу діяльність, стратегувати державотворчий процес на вищому, центральному, регіональному та місцевому рівнях, розробляти й реалізовувати технології державотворчої діяльності.

Програмні результати навчання:

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН05. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії.

РН13. Ініціювати, розробляти та організовувати впровадження інноваційних проектів на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

При викладанні дисципліни «Парламентаризм» з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування активних та інтерактивних методів навчання та міні-лекцій, семінарів в активній формі, кейс-методу.

Проблемні лекції (ПЛ) спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні

лекцій студентам даються питання для самостійного розміркування, яке відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції (МЛ) характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень.

Кейс-метод (КМ) (метод аналізу конкретних ситуацій) дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій.

Разом з проблемними лекціями, міні-лекціями та кейс-методом використовують роботу у малих групах, яка дає змогу структурувати лекційні або практичні заняття за формою та змістом, створює можливість для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (при використанні проблемної лекції) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групі по 5-6 чоловік й презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

+ до кожного заняття рекомендуються додаткові джерела (див. Moodle).

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі **теоретичні** завдання:

- Усне опитування і обговорення наукової і професійної літератури в галузі стратегічного управління та управління змінами (статті, презентації, тези, книги).
- Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом.

Поточний контроль передбачає такі **практичні** завдання:

- Реферування наукових статей з мас-медійної тематики.
- Укладання анотацій(abstract і summary) до власних тез доповідей, статей і досліджень.
- Презентація власних досліджень.

Підсумкові контрольні заходи(тах 40 балів):

Теоретичний підсумковий контроль – тест на 20 балів (проводиться онлайн на платформі Moodle).

Підсумкове практичне завдання (фінальний проєкт) – підготовка презентації (Microsoft PowerPoint), яка має бути узгоджена з викладачем – 20 балів.

Вимоги до фінального проєкту: обсяг – 12-15 слайдів. Захист презентації відбуватиметься на двох останніх заняттях. Презентації мають бути підготовлені в Power Point або Prezi форматах.

Критерії оцінювання фінального проєкту:

- 1) завдання виконано у повному обсязі, без стилістичних, орфографічних і граматичних помилок, використана професійна лексика, словниковий запас різноманітний і релевантний, презентація відповідає змісту проєкту, логічно ілюструє його – 20-15 балів;
- 2) завдання виконано частково, з лексичними, орфографічними і граматичними помилками, презентація не відображає зміст проєкту в повному обсязі, частково ілюструє його – 14-8 балів;
- 3) завдання виконано з великою кількістю помилок, словниковий запас одноманітний, презентація або не відповідає змісту проєкту, або взагалі відсутня – 0-7 балів.

Види робіт, за які передбачено додаткові бали (бали виставляються викладачем по закінченню аудиторного циклу викладання):

– **Оформлення в конспекті лекцій** теоретичного матеріалу, винесеного на самостійне вивчення, у встановлені терміни, а також систематичне та охайне ведення конспекту лекцій – **до 10 балів** за всі завдання (теми);

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ
Силабус навчальної дисципліни

– **Активна участь** студентів у розв’язуванні завдань та обговоренні теоретичного матеріалу під час практичних та лекційних занять – **до 10 балів** за всі «активності»;

– **Позааудиторна навчальна активність** як один з видів врахування програмних результатів вивчення цієї дисципліни студентом у формі самоосвіти (неформальна або інформальна) та підтвердження їх відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Якщо програмні результати, отримані під час вивчення конкретного змістового модуля, зі знаннями й уміннями, одержаними під час позанавчальної самоосвіти (онлайн-курси, розміщені на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо) відповідають вимогам робочої програми навчальної дисципліни, то студент звільняється від виконання поточних контролів з цього змістового модуля, а результати зараховуються йому «автоматом» з максимальною бальною оцінкою відповідно до критеріїв оцінювання. У випадку, коли програмні результати частково відповідають вимогам (неповні, схожі, але зі спорідненої галузі знань тощо), викладач має право або звільнити студента від складання окремих поточних контролів у межах цього змістового модуля, або при їх складанні оцінити за максимальним балом.

Методи навчання: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; вирішення проблемних питань; мозковий штурм; кейсметоди; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; тестування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Парламент у сучасній демократичній державі			
Тиждень 1-13 Лекція 1	Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Пряма і представницька демократія. Демократичне врядування: цінності та компетентності. Парламентаризм у системі публічного управління.	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів	10
Тиждень 1-13 Практика 1		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія Робота з навчально-методичною літературою: тезування, анотування	5

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ**
Силабус навчальної дисципліни

	Взаємодія держави з інститутами громадянського суспільства. Конструктивні й деструктивні політичні технології. Лобізм у парламентській діяльності.		
Змістовий модуль 2. Особливості парламентської діяльності			
Тиждень 1-13 Лекція 2	Компетенції парламенту. Парламентське право. Основні функції парламентів: форми і методи їх реалізації. Функція законотворення. Законотворчий процес. Контрольна функція парламенту. Установча функція парламенту Парламентські процедури. Парламентська опозиція. Взаємодія парламентів з іншими органами державної влади	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів	10
Тиждень 1-13 Практика 2		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія Робота з навчально-методичною літературою: тезування, анотування	5
Змістовий модуль 3. Сучасне суспільство і інститути демократії: зарубіжний та вітчизняний досвід			
Тиждень 1-13 Лекція 3	Основні принципи та законодавчі норми депутату парламенту. Умови припинення повноважень. Депутатські привілеї. Парламентська культура та парламентська етика: зарубіжний та український досвід. Особливості сучасного парламентаризму	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів	10
Тиждень 1-13 Практика 3		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія	5
Змістовий модуль 4. Основні моделі сучасного парламентаризму			
Тиждень 1-13 Лекція 4	Вестмінстерська парламентська система: переваги та недоліки (склад, організація: керуючі органи, комітети, дебати), повноваження, розгляд законопроектів). Американська (конгресійна) модель. Змішана модель (Німеччина, Франція та	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів	10
Тиждень 1-13 Практика 4		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія	5

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ**

Силабус навчальної дисципліни

	ін.). Система стримувань та противаг: американський та європейський досвід. Процес законотворення в цих моделях (порівняльний аналіз)		
Підсумкове теоретичне завдання		Тестування (10 питань)	20
Підсумкове практичне завдання (Захист презентації індивідуального завдання)		Презентація у програмі Power Point	20
Разом			100

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Вагіна О. М. Етичні засади політики та перспективи розвитку політичної етики URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2015_45/Gileya45/P14_doc.pdf.

2. Василевська Т. Етичні аспекти реформування системи державної служби. URL: <http://www.lvivacademy.com/visnik7/fail/vasylevska.pdf>.

3. Вітчизняний парламентаризм: сучасні виміри Гідності та Свободи українського народу : матеріали щоріч. Всеукр. круглого столу (Київ, 23 листоп. 2022 р.) : / за ред. Л. Г. Комахи, В. А. Гошовської. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2022. 152 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/273/files/63d065dc-20b2-4aac-b9f2-5a97a55ca011.pdf>

4. Возний В.І., Усенко І.Б. Конституційні проекти Галицької держави та Західноукраїнської Народної Республіки, Конституційні проекти С.Дністрянського [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 5: Кон - Кю / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2008. 568 с.: іл. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=Konstitutsiy>

5. Головні Вибори до Бундестагу: Меркель - тріумфаторка, ліберали – аутсайтери. URL: <http://www.dw.com/uk>

6. Гошовська В. А. Парламентаризм : підручник / В. А. Гошовська [та ін.]. Київ : НАДУ, 2016. 672 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/344414320_Parlamentarizm_pidrucnik

7. Грובה В. П. Парламентаризм Німеччини: становлення, розвиток, історико-правовий досвід : Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Грובה Вікторія Павлівна ; Національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2005. 19 с. URL: <http://mydisser.com/en/catalog/view/6/343/2904.html>

8. Желіховський С. Становлення парламентаризму Сполучених Штатів Америки в умовах світових політичних трансформацій / С.Желіховський. URL: http://l.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.beyondintractability.org%2Fessay%2Felection_monitoring&h=AAQEE_Ab_AQGNMVBgc5gvA75GBGmn4zmM1ZOvplEcyWFOKA

9. Зозуля О. І. Сутність організаційної функції парламентських комітетів та її роль у реалізації номінаційної функції Верховної Ради України. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. 2018. Т. 29(68), № 4. С. 13-18. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2018_29\(68\)_4_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2018_29(68)_4_5).

10. Колюх В. Бюджетно-фінансова функція в системі контрольних повноважень парламенту (міжнародна практика та українські реалії). Віче. 2015. № 13. С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2015_13_18.

11. Матвеева Л. О. Виконання контрольної функції в умовах президентсько-парламентської республіки: тенденції та ризики для української держави. Держава та регіони. Сер. : Державне управління. 2013. № 1. С. 29-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drdu_2013_1_8.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ**
Силабус навчальної дисципліни

12. Парламентаризм в Україні та країнах Європи: історико-правова ретроспектива і сучасність: Матеріали 14-тої Всеукраїнської наукової конференції / Наукові конференції історико-правової проблематики. Вип. 14 / Терлюк І.Я. (упорядкування)/ ІІПО НУ «Львівська політехніка». Львів: Л-Прес, 2022. 224 с.
URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/22813/vipusk-14-2022-r.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

13. Парламентаризм в Україні: проблеми теорії і практики : Практикум для студентів юридичного факультету, які навчаються за освітньо-професійною програмою магістра / Львів. нац. ун-т імені Івана Франка. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 67 с.
URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC.pdf>

14. Парламентаризм як політичний інститут : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад.: А. Прохоренко, А. Пехник ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 52 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25689/NU_OUA_Pehnik%2BParliamentarism_Print.pdf?sequence=3&isAllowed=y

15. Рудик А. Запровадження контрольної функції парламенту як складова політичної модернізації колишніх монархій азії та африки / А. Рудик // Studia politologica Ucraino-Polona. 2017. Вип. 7. С. 221-229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spup_2017_7_24

16. Словська І. Є. Депутатський запит як форма реалізації контрольної функції парламенту (за законодавством України). Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2011. № 4. С. 53-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2011_4_14

17. Шведа Ю. Народний суверенітет і парламентаризм/ Юрій Шведа. URL: http://l.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.beyondintractability.org%2Fessay%2Felection_monitoring&h=AAQEE_Ab_AQGNMVBgc5gvA75GBGmn4zmM1ZOvIcYWFOKA

18. Alexander Hamilton - Political Scientist, Government Official, Journalist. URL: <http://www.biography.com/people/alexander-hamilton-9326481>

19. Kyle Chris R., Peacey Jason Parliament at Work: Parliamentary Committees, Political Power, and Public Access in Early Modern England, Martlesham:Boydell Press, 2002 - 190 p.

20. The Constitution of the United States. URL: <http://constitutionus.com/>

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Асланян Г. Британський парламент: історія і сучасність [Електронний ресурс]. Часопис Парламент. 2001. № 6. URL: http://www.parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=99&iar_id=47&as=2.

2. Демиденко Г. Г. Історія вчень про право і державу. Навчальний посібник / Г.Г.Демиденко/ Харків: Консум, 2004.- 432 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-171.html>

3. Договори і постанови прав і свобод військових між Ясновельможним Його Милості паном Пилипом Орликом, новообраним гетьманом Війська Запорізького, і між генеральними особами, полковниками і тим же Військом Запорізьким з повною згодою з обох сторін URL: <http://gska2.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>

4. Древаль Ю.Д. Політична культура як базовий неінституціональний чинник парламентаризму // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. - Х.: Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2014. Вип. 4 (31). 468 с. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Trpdu/2014_4/index.html.

5. Марцеляк О. В. Комітети Верховної Ради України: система, структура та роль у

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ
Силабус навчальної дисципліни

здійсненні основних функцій парламенту. Право і Безпека. 2005. Т. 4, № 4. С. 7-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2005_4_4_4.

6. Матвєєва Л. О. Нормативно-правове забезпечення виконання Парламентом України контролюючої функції. Теорія та практика державного управління. 2012. Вип. 2. С. 118-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2012_2_19.

7. Нечипоренко Ю. В. Законодавча та установча функції парламенту Польщі: ефективність виконання. Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса]. 2013. Вип. 1. С. 363-376. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2013_1_27

8. Попович Л. В. Функції Європейського парламенту як інституту управління аграрним сектором економіки ЄС. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 30(2). С. 61-64. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_30\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_30(2)_17).

9. Пустовіт Ж. М. Поняття, сутність та зміст функцій Верховної Ради України / Ж. М. Пустовіт // Бюлетень Міністерства юстиції України. 2012. № 11. С. 18-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2012_11_5.

10. Основний закон ФРН. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D>

11. Сорока С. В. Сутність та моделі взаємодії уряду і парламенту в процесі реалізації законодавчої функції державного управління. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Державне управління. 2012. Т. 186, Вип. 174. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2012_186_174_6

12. Усенко І.Б. Конституційні проекти галицької держави та ЗУНР. URL: <http://history.org.ua/?encyclor&termin 7>

13. Устрій Галицької Держави (проект тимчасових основних законів Станіслава Дністрянського) 1918. URL: <http://constituanta.blogspot.com/2012/08/1918.html>[Юридична електронна енциклопедія – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyclor.com.ua.3>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

21. Закон України “Про вибори народних депутатів України”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>

22. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

23. Конституція Франції. URL: http://yurist-online.org/publ/zarubezhnoe_zakonodatelstvo_zarubizhne_zakonodavstvo/konstitucija_franciji_1958_roku_konstitucija_francii_1958_goda/12-1-0-120

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять обов'язкове.

Завдання мають бути виконані в зазначені терміни.

Пропуски занять, незалежно від причини підлягають відпрацюванню у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Під час занять персональні електронні пристрої (телефони, ПК) можна використовувати лише за умови виробничої необхідності (за погодженням з викладачем). Мобільні телефони повинні бути переведені на беззвучний режим. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

**ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ**
Силабус навчальної дисципліни

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2023-2024 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2023-2024 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М.ПОТЕБНИ
Силабус навчальної дисципліни

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua> Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>
Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>
Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>